

Terveysvalvonnan lausunto Naantalin terminaalin toiminnan muuttaminen ja toiminnan aloittamislupa, Neste Oyj, Naantali (ESAVI/12155/2022)

Terveysvalvontajaosto 23.08.2022 § 33
1207/11.01.00.00/2022

Valmistelija: terveystarkastaja Kirsi Puola, etunimi.sukunimi(at)raisio.fi

Etelä-Suomen aluehallintovirasto pyytää Naantalin ja Raision kaupungin terveydensuojeluviranomaisen lausuntoa Neste Oyj:n hakemuksesta koskien Naantalin terminaalin toiminnan muuttamista ja toiminnan aloittamislupaa. Lausunnon antamiselle on myönnetty lisäaikaa 29.8.2022 saakka. Naantalin ja Raision kaupunkien ja Ruskon kunnan terveydensuojeluviranomaisena toimii Raision kaupungin terveysvalvontajaosto.

Hakemusasiakirjat ovat luettavissa lupatietopalvelussa <https://ylupa.avi.fi/fi-FI/asia/2183964>

Hakemus ja toiminta

Neste Oyj:n Naantalin öljynjalostamon toiminta lakkautettiin 31.3.2021. Jalostamoalueeseen kuuluneiden öljysataman, jakeluterminaalin, säiliöalueiden ja käyttöhyödykealueen toiminta jatkuu Naantalin terminaalina. Satama on ollut toiminnassa vuodesta 1948 alkaen. Hakemus koskee öljynjalostuksen lopettamista ja toiminnan muuttamista terminaali-toiminnaksi.

Jatkossa Naantalin terminaalin toiminta on luvanvaraista ympäristönsuojelulain 27 §:n 1 momentin ja liitteen 1 taulukon 2 kohtien 5 d, 12 a ja 12 d perusteella.

Raakaöljyn jalostaminen tuotteiksi on lopetettu ja Naantalin öljynjalostamon prosessilaitteet poistettu käytöstä. Naantalin terminaalin toiminta kattaa pääsääntöisesti nestemäisten polttoaineiden, liuottimien ja bitumituotteiden varastoinnin, öljysataman ja jakeluterminaalin. Terminaalissa varastoitavat tuotteet ja sieltä jaettavat tuotteet jalostetaan muualla. Varastosäiliöissä tehdään edelleen valmiiden tuotteiden sekoittamista tuotekomponenteista.

Satamassa on kolme laituria, joilta voidaan lastata ja purkaa nestemäisiä raaka-aineita ja tuotteita. Jakeluterminaalin kautta hoidetaan nestemäisten polttoaineiden jakelua Lounais-Suomen alueelle sekä varastoidaan uusiutuvia ja jäteperäisiä raaka-aineita Porvoon jalostamon käyttöön.

Hakija esittää uutta lupamääräystä, jolla sallitaan luvanhaltijaa ottamaan vastaan ja varastoimaan väliaikaisesti ainakin seuraavia jäteluokituksen mukaisia aineita:

- Lihan, kalan ja muiden eläinperäisten elintarvikkeiden valmistuksessa ja jalostuksessa syntyvät jätteet (kuten eläinrasva, kalanrasva ja -öljy), enintään 60 000 t/a
- Kasvipäristen tuotteiden valmistuksessa ja jalostuksessa syntyvät jätteet (kuten kasviöljyjen jalostuksen jätteet, palmulieteöljy), enintään 15 000 t/a
- Rasvojen, voiteiden ja vastaavien valmistuksessa syntyvät jätteet (kuten oleokemian teollisuuden ja biodieselin valmistuksessa syntyvät rasvahapposeokset), enintään 5 000 t/a

- Yhdyskuntajätteet (kuten käytetty paistorasva, rasvakaivoista ja viemäreistä kerätty rasva), enintään 20 000 t/a

Nesteytetyt uusioraaka-aineet varastoidaan aina tarkoitukseen soveltuvassa säiliössä. Näillä raaka-aineilla on Naantalin terminaalille tullessaan end-of-waste-status tai se saavutetaan terminaalilla, kun ne on todettu hyötykäyttöön soveltuvaksi.

Nesteen jalostamoilla käytetään jo nyt kasvi- ja eläinrasvoja NEXBTL-prosessin raaka-aineena. Pääraaka-aineita ovat kasviöljyt (esim. rypsiöljy, rapsiöljy, soijaöljy, palmuöljy sekä näiden jätteet, kuten PFAD) ja eläinrasvat (renderöityjä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1774/2002 muiden kuin ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläimistä saatavien sivutuotteiden terveys säännöistä luokkien 2 ja 3 eläinrasvoja).

Lisäksi hakijan on esittänyt, että terminaalilla voidaan varastoida myös metsäteollisuuden nestemäisiä sivuvirtoja, esimerkiksi biojalostuksen prosessien tuotteina tai sivutuotteena syntyviä tisleitä kuten vapaat rasvahapot ja mäntyöljypiki.

Terminaalilla hankkii tarvitsemansa raakaveden Naantalin vedeltä. Jäähdytysvettä ei enää käytetä jalostamotoiminnan päätyttyä. Terminaalin palovesipumput ottavat paloveden merestä koestuksia varten ja mahdollisessa tulipalotilanteessa.

Öljysataman vuotuisten laivakäyntien määrä vähentyy noin 30 % öljynjalostamon toiminnan aikaisesta määrästä. Myös sataman läpimeno pienenee noin 4,8 miljoonasta tonnista noin 2,3 miljoonaan tonniin. Jakeluterminaalista jaeltavissa määrissä ja säiliöautoliikenteessä ei tapahdu muutoksia. Jakeluterminaalien läpimeno on noin 1,2 miljoona tonnia vuodessa.

Terminaalilla syntyviä jätteitä voidaan välivarastoida Moton alueella, joka sijaitsee Tupavuoren säiliöalueen vieressä. Moton alue on osittain laatoitettu ja viemäröity ja osittain hiekkakenttää. Hiekkakentällä varastoidaan esimerkiksi puhtaita maa- ja kiviaineksia tai jätelavoja. Laatoitetulla alueella voidaan välivarastoida haitta-ainepitoista maata ja esimerkiksi rakennusjätettä sekä IBC-kontteja. Motossa on myös mahdollista esikäsitellä bitumisäiliöiden huolloista syntyviä öljyisiä jätteitä.

Hakija hakee ympäristönsuojelulain 199 §:n mukaista oikeutta jatkaa Naantalin terminaalien toimintaa lupapäätökseen kohdistuvasta mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta. Naantalin terminaalien toiminta sisältyy voimassa olevaan ympäristölupaan ja tämän toiminnan vaikutukset ympäristöön ovat huomattavasti öljynjalostuksen aiempaa toimintaa vähäisemmät.

Toiminnasta aiheutuvia päästöjä

Naantalin terminaalien toiminnasta aiheutuu päästöjä ilmaan kahdesta kuumaöljyuunista, joita käytetään säiliöalueilla bitumisäiliöiden lämmittämiseen sekä satamassa käyvien laivojen päästöistä. Lisäksi terminaalien toiminnassa syntyy haihtuvien orgaanisten yhdisteiden (VOC) päästöjä säiliö- ja lastauspäästöinä sekä jätevesijärjestelmän päästöinä.

Toiminnan muutoksen myötä päästöt ilmaan pienenevät merkittävästi. Terminaalitoiminnan rikin- ja typenoksidien päästöt ovat noin 98-99 % pienemmät kuin öljynjalostamon. Haihtuvien hiilivetyjen (NMVOC) päästöt ovat noin 60 % pienemmät kuin jalostamotoiminnan aikana.

Terminaalissa syntyvät jätevedet käsitellään omalla jätevedenpuhdistamolla. Naantalın terminaalın jätevesilaitos on suunniteltu öljyisten vesien käsittelyyn. Jätevesien puhdistus muodostuu kolmesta eri käsittelyvaiheesta; mekaanisesta, kemiallisesta ja biologisesta. Jätevesilaitoksella käsitellään terminaalın öljyiset vedet, saniteettivedet ja osa alueen sadevesistä.

Jätevesilaitoksen päästöjen mereen arvioidaan pienentyvän etenkin typen osalta, mutta terminaalitoiminnalle ominainen päästötaaso ei ole vielä vakiintunut.

Naantalın terminaalın pääasialliset melulähteet ovat satamassa purkavat laivat sekä säiliöautoliikenne. Ympäristömelun nykyisten luparajojen ei hakemuksen mukaan arvioida ylittyvän lähimpien asuinalueiden luona Naantalın terminaalın toiminnasta johtuen. Naantalın terminaalın aiheuttamien melutasojen arvioidaan laskevan verrattuna öljynjalostamon toiminnan aikaisiin melutasoihin.

Esittelijä

Terveystarkastaja Kirsi Puola

Päätösehdotus

Terveysvalvontajaosto antaa aluehallintovirastolle seuraavan lausunnon:

Eläimistä saatavien sivutuotteiden ja niistä johdettujen tuotteiden käsittelyssä ja varastoinnissa tulee noudattaa EU:n sivutuoteasetusta ja sitä täydentävää kansallista lainsäädäntöä. Toimijan tulee tehdä tarvittavat sivutuoteasetuksen mukaiset rekisteröinti- tai hyväksymishakemukset. Turvallisuusselvityksessä tulee ottaa huomioon eläinperäiset jätteet ja niiden käsittely riskienhallinnan osalta ja mahdollisten vahinkojen varalta. Eläinperäisistä jätejakeiden varastoinnista, käsittelystä, purku- ja lastausilanteista ei saa aiheutua hajuhaittaa. Mahdollisia hajuongelmia ja niiden vähentämistä varten tulee antaa riittävät määräykset.

Terminaalın toiminnasta syntyy hajua asuinalueille laivojen purusta. Purku- ja lastaus tulee toteuttaa siten, että hajukaasuja pääsee ilmaan mahdollisimman vähän.

Terminaalın toiminnasta aiheutuu edelleen merkittävä määrä päästöjä. Keskeisille päästöille ilmaan ja mm. varastoinnin ja lastauksen haihtuvien yhdisteiden päästöille ja niiden vähentämiselle tulee antaa määräykset. Haihtuvien yhdisteiden päästöjä ja vuotoja tulee tarkkailla edelleen.

Jätteiden varastointikentän tulee olla tiivispohjainen ja valumat ja hulevedet tulee kerätä hallitusti ja tiiviisti viemäroitynä. Öljyisten vesien johtaminen tulee tapahtua mahdollisuuksien mukaan öljynerotuskaivojen kautta.

Toiminnasta aiheutuvaa melua tulee tarkkailla tarvittaessa.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti